

Ulusal Ürün Tasarımı Yarışma Yönetmeliği

Tanım

Madde 1. Bu yönetmelikte belirtilen yöntemlere uyularak ve bu yönetmelik çerçevesinde endüstri ürünleri alanında yapılan yarışmalara "*ürün tasarımı proje yarışması*" denir.

Ürün *tasarımı* proje yarışmaları, üretimi düşünülen konularda günün tasarım anlayışına uygun özgün ve yayınlanmamış sonuçları elde etmek ve genelde ürün tasarımı alanında üst düzeyde çalışmalarını teşvik amacı ile açılır.

Kapsam

Madde 2. Bu yönetmelik ürün proje yarışmalarında izlenecek yol, görev, yetki ve sorumlulukları belirlemek ve saptamak üzere Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu (ETMK) tarafından hazırlanmıştır. Bir yarışmanın süreç ve sonuçlarının ETMK tarafından tanınması ve onaylanması için bu yönetmelikte belirlenen usullere uyması zorunludur. Bu yönetmeliğe uyarak ETMK tarafından tanınan ve onaylanan yarışmaların şartname, duyuru ve afişlerinde "*bu yarışma ETMK Ulusal Ürün Tasarımı Yarışma Yönetmeliğine uygun olarak düzenlenmiştir*" ibaresi yer alır, duyuru ve afişlerde ETMK logosu kullanılır.

Yarışma şekilleri

Madde 3. Yarışmalar ulusal ya da uluslararası kapsamda olabilir. Uluslararası yarışmaların ICSID Yarışma Kuralları'na uyması beklenir.

Madde 4. Ulusal yarışmalar açık yarışmalar, sınırlı yarışmalar, öğrenci yarışmaları ve kısıtlı yarışmalar olabilir. Bunların her biri tek kademeli ya da iki kademeli olarak düzenlenebilir.

- a- Açık yarışmalar, her endüstriyel tasarımcının ya da endüstriyel tasarım grubunun katılabileceği yarışmalardır.
- b- Sınırlı yarışmalar, yarışmayı açan kuruluş ve ETMK'nin uygun göreceği iki ya da daha fazla sayıda endüstriyel tasarımcı ya da endüstriyel tasarım grubunun katılımına açık yarışmalardır.
- c- Öğrenci yarışmaları, yalnızca endüstri tasarımı öğrencilerinin katılabileceği ve öğrencilerin tasarım birikim ve anlayışlarına katkıda bulunacak nitelikte düzenlenen yarışmalardır.
- d- Kısıtlı yarışmalar nitelikleri tanımlanmış belli bir grubun (xx yılı mezunları, xx alanında ufulama yapanlar, vb gibi) katılımına açık olarak düzenlenen yarışmalardır.

Madde 5. Ulusal yarışmaların uygulamaya dönük sonuçları elde etmekten çok araştırma-uygulama çalışmalarını desteklemek amacıyla açılanlarına *fikir projesi yarışmaları* denir. Fikir projesi yarışmaları da ulusal yarışma koşullarına tabidir.

Düzenleme esasları

Madde 6. Bir yarışmanın ETMK onayı ile açılabilmesi için:

- a- Konunun belirlenmiş olması,
- b- Seçici kurulun saptanmış olması,
- c- Yarışma verilerinin yeterli düzeyde hazırlanmış olması,
- d- Sürenin belirlenmiş olması,
- e- Ödül miktarlarının saptanmış olması

- f- İşbu yönetmelik kurallarına uyduğunun ETMK YK tarafından onaylanmış olması gerekir.
- g- ETMK onayı ile ibaresinin basılmasını takiben yeterli duyurunun yapılmış olması

Duyuruların yarışmaya son katılım gününden en az 3 ay önce yapılması ve yarışmanın konusu, süresi, seçici kurul kompozisyonu, ödülleri ve şartnameye ulaşma bilgileri hakkında açıklayıcı olması gerekir.

Bu yükümlülüklerden herhangi birinin yarışmanın herhangi bir aşamasında yarışmayı açan kuruluş tarafından yerine getirilmemesi durumunda ETMK onayını geri çekmek ve bu durumu üyelerine duyurmak hakkını saklı tutar.

Katılma esasları

Madde 7. Yarışmacıların

- a- Seçici kurul üyelerinden herhangi birinin ortağı, yardımcısı ya da birinci dereceden akrabası olmaması,
- b- Seçici kurul çalışmalarının hiçbir safhasına katılmamış bulunması,
- c- Yarışmayı açan kuruluşta çalışıyor olmaması,
- d- Yarışma şartnamesinde belirtilebilecek olası koşullara uyuyor olması şarttır. Bu şartlara uymayanların projeleri yarışmaya katılmamış sayılır.

Madde 8. Yarışmaya katılımda anonimlik esastır.

Yarışmacıların kimliklerinin anonim kalması gerekli düzenlemeler, kimlik zarfı uygulaması ve proje teslim süreci nitelikleri ile sağlanır.

Madde 9. Projelerle sahipleri arasındaki kimlik ilişkisi yalnızca proje sahibi tarafından saptanacak bir "rumuz" (sayısal ya da sözel) aracılığı ile sağlanır. Bu rumuz tüm yarışma belgelerinde (çizim, maket, rapor, vb) şartnamede öngörülen biçimde yer alır.

Madde 10. Yarışma belgelerinin hiçbir yerinde sahibini tanıtan isim, yazı ya da işaret bulunamaz. Raporlar yazı makinesi ile yazılır, proje sunuşlarında el yazısı bulunamaz.

Madde 11. Rumuz ile yarışmacı arasındaki ilişki kimlik zarfı ile sağlanır.

Yarışmacılar projeleri ile beraber bir kimlik zarfı teslim ederler. Kimlik zarfının üzerinde yazı makinesi ile yazılmış olarak rumuz ve "..... Yarışması Kimlik Zarfı" ibaresi yer alır. Kimlik zarfının içinde yarışmacının adını, soyadını, adresini ve yarışma şartlarını aynen kabul ettiklerini bildirir imzalı bir belge yer alır.

Madde 12. Projeleri teslim sürecinde raportör her projeye bir sıra numarası verir. Raportör yarışma belgelerinin üzerlerinde ve kimlik zarfı üzerinde yer alan rumuzları okunamayacak biçimde kapatır ve yerlerine o projenin sıra numarasını yazar. Raportör ayrıca rumuzlar ve sıra numaraları arasındaki ilişkiyi gösteren bir liste hazırlar ve bu listeyi yarışma değerlendirme süreci bitene kadar saklar.

Seçici kurulun kuruluşu, görevleri, sorumlulukları

Madde 13. Yarışma seçici kurulu kurul asil üyeleri, kurul yedek üyeleri, kurul danışman üyeleri ve raportörlerden oluşur.

Madde 14. Seçici kurul asil üyelerinin sayısına konunun niteliklerine göre 5 ya da 7 kişi olarak yarışmayı açan kuruluşun teklifi ile ETMK tarafından karar verilir. Seçici kurul asil üyeleri ETMK tarafından saptanır. 5 kişilik kurullarda 1, 7 kişilik kurullarda 2 kişi yarışmayı açan kuruluşun önerisi ile belirlenebilir. Eğer kuruluş ödül kazanan tasarımları üretmeyi düşünüyorsa kuruluşta çalışan kişilerden tasarım veya pazarlama ile ilgili üst düzey yöneticilerinden en fazla bir kişi asil üye olabilir.

Seçici kurul yedek üyeleri 5 kişilik kurullarda 2, 7 kişilik kurullarda 3 kişi olmak üzere ETMK tarafından saptanır.

Seçici kurul danışman üyeleri ETMK ve/veya asil üyeler tarafından saptanır. Yarışmayı açan kuruluşun elemanları danışman üye olarak atanabilir ancak böyle üyelerin sayısı 2 kişiden fazla olamaz. Raportörler yarışmayı açan kuruluş ya da ETMK tarafından saptanabilir.

Madde 15. Seçici kurul asli üyelerinin görevleri

- a- Yarışma takvimini (yarışmanın ilanı, soru sorma süresi, yarışmanın bitimi, seçici kurul toplantısı, sonuçların ilanı, adrese posta etmek üzere hazırlanan imzalı jüri raporu, kollokyum) hazırlamak,
- b- Yarışma şartnamesini eksiksiz hazırlamak,
- c- Yarışmacıların sorularını açık ve seçik olarak cevaplamak,
- d- Yarışmaya girmiş projeler arasında kriter ve beklentilere en uygun olanları seçmek ve bunları derecelendirmek, eğer ödüle layık proje tespit edilememişse çok açık ve ayrıntılı bir rapor hazırlamak ve kollokyum yaptırtmak,
- e- Yarışmayı açan kuruluş uygun görürse değerli bulunduğu projelerin satın alınmasını önermek,
- f- Değerlendirme süreci tutanak ve imzalı son jüri raporlarını hazırlamaktır.

Seçici kurul asli üyeleri

- a- Tüm seçici kurul toplantılarına (hazırlık toplantıları, değerlendirme toplantıları, kollokyum) katılmak,
- b- Yarışmada ödül ve mansiyon alan projeler için ayrı ayrı kişisel raporlar ve/veya ortak imzalı tek bir jüri raporu yazmakla yükümlüdürler.

Değerlendirme toplantılarına katılmayan asli üyenin görevi son bulur ve yerine ilk yedek üye asli üye olarak atanır.

Madde 16. Seçici kurul yedek üyelerinin oy hakları yoktur ancak tüm kurul toplantılarına katılmakla yükümlüdürler. Yedek üyeler değerlendirme aşamasında asil üye konumuna atanma olasılığı ile asil üyelerin tüm görevlerini yerine getirmek için gerekli birikimi edinmekten sorumludurlar.

Madde 17. Seçici kurul danışman üyeleri kendi ihtisas alanlarında yarışma konusu ile ilgili sorunlarda seçici kurulu aydınlatmakla görevlidirler. Değerlendirme aşamasında oy hakları yoktur ve uzmanlık konuları dışında görüş bildiremezler.

Danışman üyeler tüm kurul toplantılarına katılmak ve kurul asli üyelerince sorulmamış olsa bile uzmanlık konularında kendilerince önemli gördükleri hususları belirtmekle yükümlüdürler.

Madde 18. Raportörlerin görevleri

- a- Seçici kurul toplantılarının sekreteryasını yürütmek,
- b- Şartname dağıtımını düzenlemek, yürütmek ve denetlemek,
- c- Yarışmacıların sorularını derleyerek seçici kurula iletmek,
- d- Seçici kurulun cevaplarını tüm yarışmacılara iletmek,
- e- Yarışma projelerini teslim almak ve bu süreçte Madde 12 uyarınca gerekli düzenlemeleri yaparak anonimliği sağlamak,
- f- Değerlendirme öncesi gerekli sergilemeyi sağlamak,
- g- Değerlendirme toplantılarında gerekli tutanakları tutmaktır.

Seçici kurulun çalışması

Madde 19. Seçici kurul çalışmaları sürecinde

- a- Asil üye tam sayısı ile toplanır.
- b- Değerlendirme toplantılarına katılmayan asil üye yerine ilk yedek üye görev alır ve bundan böyle asil üye olarak görev görür.
- c- Kendi içinde bir başkan seçer.
- d- Yarışma koşullarına uymadıkları saptanan projeleri yarışma dışı bırakır.
- e- Seçme yöntemini kurul kendi saptar.
- f- Oylamalar açık yapılır. Kararlar ekseriyetle alınır, çekimser kalınmaz.
- g- Sonuçlar alınıncaya kadar kurul sürekli çalışır.

Madde 20. Seçici kurul yaptığı tüm çalışmaların bir tutanakla yazılı hale gelmesini sağlamakla yükümlüdür. Hazırlanan tutanak asli ve danışman üyelerce imzalanır, varsa karşıt görüşler eklenir ve bu tutanak tüm yarışmacılara ve/veya ikinci etaba katılan tüm yarışmacılara postalanır.

Soruların cevaplanması, sonuçların duyurulması, sergi, kollokyum

Madde 21. Seçici kurul yarışma takviminin uygun gördüğü bir süresini yarışmacıların sorularının alınmasına ayırır. Bu süre sonunda yapılan bir toplantı ile raportör tarafından derlenmiş soruların cevapları hazırlanır ve bütün yarışmacılara mektupla iletilir.

Madde 22. Yarışma sonuçları yarışmaya son katılma tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde basın yoluyla topluma ve mektupla bütün yarışmacılara imzalı jüri raporu ile beraber duyurulur. Sonuç ayrıca resmen ETMK'ya iletilir.

Yarışma sonuç duyurularında "bu yarışma ETMK Ulusal Ürün Tasarımı Yarışma Yönetmeliğine uygun olarak düzenlenmiştir" ibaresi ve seçici kurul üyelerinin isim ve ünvanları yer alır.

Yarışma jürisinin tutanakları yarışmaya katılanlara ve ETMK'ya yollanır.

Madde 23. Yarışmayı açan kuruluş yarışmaya katılan bütün projeleri içeren bir sergi düzenler. Sergide yarışma şartnamesinden ve seçici kurul tutanağından kopyalar da bulunur.

Madde 24. Yarışmayı açan kuruluş şartnamede yeri ve tarihi belirtilen bir kollokyum düzenler.

- a- Kollokyum tüm seçici kurul üyelerinin katılımı ile yapılır. Üyeler kollokyuma katılmak zorundadır.
- b- Kollokyum ETMK'nın görevlendireceği bir üye tarafından yönetilir.
- c- Kollokyumda sorular sözlü olarak sorulur ve cevaplanır. Sorular seçici kurulun bütününe olduğu gibi üyelerden birine de yöneltilir. Ancak sorular kişileri hedef alamaz.

Ödüllerin ve seçici kurul ücretlerinin saptanması

Madde 25. Birincilik ödülü miktarı, benzer bir tasarım hizmetinin ETMK asgari ücret formülasyonu ile hesaplanarak geçerli parasal karşılığında düşük olmamak üzere veya yaklaşık satış fiyatının yaklaşık yıllık satış miktarı ile çarpılarak % 3 den düşük olmamak üzere yarışmayı açan kuruluş tarafından saptanır. İkincilik ödülü birincilik ödülünün %70'i, üçüncülük ödülü ise birincilik ödülünün % 50'si olarak yarışmayı açan kuruluş tarafından saptanır.

Duyuru ve şartnamede ilan edilen ödüller net tutarlardır ve sonuçların açıklanmasından itibaren en geç 1 ay içinde ödenir.

Madde 26. Seçici kurul asil ve danışman üyelerinin her birine ödenecek ücret toplam ödüllerin (dereceler + mansiyonlar) %3'ü olarak saptanır.

Yedek üyelerin ve/veya danışman jüri üyelerinin ücretleri bu miktarın yarısı olarak saptanır.

Seçici kurul toplantılarının yapıldığı yere kent dışından gelmek zorunda olan üyeler için ayrıca yarışmayı açan kuruluşun kendi içinde uyguladığı esaslara göre yolluk ve harcırah tahakkuk ettirilir.

Saptanan seçici kurul ücretleri net tutarlardır ve sonuçların açıklanmasından itibaren en geç 1 ay içinde ödenir. Gereğinde tahakkuk eden yolluk ve harcırahlar her toplantı başına ödenir. Kollokyuma katılmayan seçici kurul üyelerine ücretleri ödenmez.

Telif hakları, endüstriyel tasarım tescili, yarışmayı açan kuruluşun hak ve sorumlulukları

Madde 27. Ödül ve mansiyon kazanan projelerin telif hakları proje müellifi tasarımcılara aittir. Tasarımcıya ödül olarak ödenen miktar telif haklarının yarışmayı açan kuruluşa devri anlamını taşımaz. Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında 554 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında yarışma projelerini teslim etmeden önce Tasarım Tescili başvurusunda bulunmak katılımcıların sorumluluğundadır. Ancak kuruluş ödül karşılığı olarak, yarışma şartnamesinin ekinde tasarımı üreteceği ve satın alacağı koşulları, ek ücreti ve birincilik ve/veya

ilk üç ödülü kazanan projenin tasarım tescillerinine ilişkin hakları üzerine geçirdiğini belirtir bir ek sözleşme olmadığı takdirde, projeleri yalnızca sergilemek, yayınlamak, arşivlemek, vb biçimlerde kullanma hakkını elde eder. Şartname ekindeki ek sözleşmede belirtilen koşullarda birincilik ödülüne layık projenin üretilmesi söz konusu olabilir.

Yarışma sonunda

- a- Yarışmayı açan kuruluş uygulama için gerekli çalışma ve projelendirme işini birinciliği kazanan proje sahibine yaptırır. Bu hizmet için kuruluş ve tasarımcı arasında bir sözleşme düzenlenir.
- b- Birinciliği kazanan projenin sahibi işi yapmaktan imtina ettiği takdirde kuruluş uygulama amaçlı çalışma ve projelendirme işini ikinciliği kazanan proje sahibine yaptırır. Eğer bu proje sahibi de yapmazsa kuruluş işi yaptırıp yaptırmamaya yada dilediğine yaptırmakta serbest kalır.
- c- Uygulanacak proje sahibinin sözleşme aşamasından sonra ölümü, iflası ya da bunun gibi beklenmedik sebeplerle işin devamına imkan kalmadığı durumlarda kuruluş dilediği gibi davranır.
- d- Tüm yarışmacılar yarışmaya katılmakla projelerinin yarışmayı açan kuruluş tarafından sergilenmesini ve yayınlanmasını kabul eder.

Eserlerin iadesi

Madde 28. Derece alamayan projeler sergiden sonra yarışmayı açan kuruluş tarafından sonuçların ilanından itibaren en çok bir ay zarfında ambalajları içinde yarışmacılara iade edilir. İade koşulları şartnamede belirtilir.

Sınırlı yarışmalar, öğrenci yarışmaları

Madde 29. Sınırlı yarışmalar ve öğrenci yarışmaları, açık ulusal yarışmalarla aynı kurallara tabidir.

İki kademeli yarışmalar

Madde 30. Yarışmayı açan kuruluşun ya da seçici kurulun gerekli gördüğü durumlarda yarışmalar iki kademeli düzenlenebilir.

Madde 31. İki kademeli yarışmalarda

- a- Birinci kademede seçici kurulun saptayacağı bir gelişmişlik düzeyinde projeler istenir.
- b- Yarışmanın birinci kademesinin sonunda şartnamede belirtilen ödüllerin sayısı kadar proje seçilir. Bunların arasında herhangi bir sıralama yapılmaz.
- c- Yarışmanın ikinci kademesine yalnızca birinci kademe sonunda seçilmiş olan projelerin sahipleri katılabilir.
- d- İlk kademede seçilmiş projeler ikinci kademenin sonuna kadar gizli tutulur.
- e- İlk kademede seçilen proje sahiplerine, seçici kurul raporunda yalnız kendi projelerine ait olan eleştirmeler ilk kademenin değerlendirme çalışmalarının sona ermesinde en geç 15 gün sonra bildirilir.
- f- Her iki kademede yarışmayı aynı seçici kurul değerlendirir. İkinci kademede, birinci kademede teklif aynen verilemez. Ödül alabilmek için yarışmacının yarışma koşulları dışına çıkmamış ve teklifini şartnamede belirtilen öngörüler çerçevesinde geliştirmiş olması şarttır.
- g- Yarışmanın her iki kademesi için diğer hususlarda ulusal açık yarışmaların bağlı olduğu hükümler geçerlidir.
- h- İki aşamalı yarışmalarda 2. Aşamada prototip isteniyorsa yarışmayı açan kuruluş prototip imalatı için gerekli ücreti imalat yapılabilecek süreden önce, birinci aşama sonuçlanınca yarışmacılara öder.

Yürürlük

Madde 32. Bu yönetmelik ETMK Yönetim Kurulunun 17.7.2003 tarihli toplantısında verdiği onay ile aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğin yürütülmesinden ETMK Yönetim Kurulu ve ETMK İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu sorumludur.